

Asia: VN/13779/2022

Tutkimusorganisaatioille myönnettäviin valtionavustuksiin ja yhteisrahoitteiseen toimintaan liittyvät käytännöt

1 LAUSUNNONANTAJAN TAUSTATIEDOT

Valitse sopivin vaihtoehto

Muu viranomainen

2 SELVITYS

Mitä mieltä olette selvityksestä yleisesti? Liittyykö tutkimusorganisaatioille myönnettäviin valtionavustuksiin tai yhteisrahoitteiseen toimintaan esimerkiksi jotakin sellaista, jota selvityksessä ei käsitellä tai oteta huomioon? Jos niin, mitä?

Uudenmaan liitto tukee monin tavoin tutkimus- ja kehitystoimintaa ja arvostaa mahdollisuutta lausua TKI-veturimaakunnalle tärkeässä otsikkoasiassa. Raporttiluonnos "Tutkimusorganisaatioille myönnettävien valtionavustusten ja yhteisrahoitteisen toiminnan käytännöt" on huolellisesti ja asiantuntevasti valmisteltu. Luonnoksessa esitettyjen tavoitteiden toteutuminen tulee lisäämään TKI-toiminnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta sekä tutkimustoiminnan metatietojen saavutettavuutta ja hyödyntämistä. Uudenmaan liiton tavoitteena on vähentää tutkimustyön siiloutumista sekä edistää innovaatioekosysteemien sisäistä ja niiden välistä verkostoitumista. Liitto tukee jatkuvaa TKI-yhteistyötä paitsi alueellisesti, myös kansallisesti ja kansainvälisesti.

Valtionavustusten käytön osalta haluamme erityisesti kiinnittää huomiota i) kansainvälisen tutkimusrahoituksen potentiaalin lunastamiseen, ii) tutkimusinfrastruktuurin kilpailukykyyn ja sen saavutettavuuteen sekä iii) kansainvälisten TKI-perusteisten investointien aktiiviseen mahdollistamiseen.

Liitto rahoittaa TKI-kentässä strategiansa mukaisia kehittämishankkeita (ilmastoneutraalius, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, kiertotalouden tehostaminen, digivihreä kaksoissiirtymä jne.).

Strategia- ja edunvalvontatyössä liitto tukee alueellisen innovaatiotoiminnan tiedonvaihtoa ja edellytyksiä hyödyntämällä mm. Alueellisen innovaatiostrategian ohjausryhmän ja Maakunnan yhteistyöryhmän sekä Helsinki EU-Officen asiantuntemusta.

Perinteisesti maakuntaliitot hallinnoivat ja hyödyntävät EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoitusta, kuluvalle ohjelmakaudella kolmesta rahastosta (EAKR, ESR+ ja JTF). Tämä voimakkaasti aluepoliittisin perustein allokoitu resurssi on myös Uudellemaalle tärkeä resurssi, jota ohjataan Uudenmaan älykkään erikoistumisen strategian eli käytännössä alueellisen innovaatio-ohjelman tavoitteiden saavuttamiseen. Yleisemmin näemme, että vaikuttavin ja tehokkain TKI-panostus kannattaa tehdä sinne, missä saadaan kestävästi ja kansallisesti paras hyötysuhde. Alueellisin perustein jaettavaan rahoitukseen tulee lisätä kilpailullisia kriteereitä.

Muu suoraan haettava ja kansainvälisesti erittäin kilpailtu EU-rahoitus on Uudellemaalle merkittävää, erityisesti Horisontti Eurooppa -ohjelma ja sen kautta kanavoitu rahoitus. Alueena olemme menestyneet, mutta pohjoismaiselle tasolle on vielä matkaa. Kansalliset insentiivit hakupaineeseen ja hakemusten laatuun olisivat nähdäksemme hyvin perusteltuja, myös taloudellisesti.

Uudenmaan liitto on pilottihankkeena myöntänyt hankevalmistelutukea erityisesti EU-ohjelmien hyödyntämiseen ja kilpailukykyisten hanke-esitysten tuottamiseen. Näyttöä hankkeen lisäarvosta on kertynyt, mutta resurssimme eivät riitä oleellisesti merkittävään vaikuttavuuteen edes TKI-intensiivisen Uudenmaan alueella. Päättäneestä Horisontti 2020 -ohjelmasta Uudellemaalle myönnettiin yhteensä noin miljardin euron TKI-panos (2014-2020). Kuluvan ohjelmakauden Horisontti Eurooppa -ohjelman osalta realistinen HE-rahoitustavoite alueen TKI-toimijoille on vähintään 1,5 miljardia euroa eli noin 200 M€ vuositasolla. Puiteohjelmarahoitus on varsin henkilökulupainotteista, mikä näkyy suoraan paitsi tutkijatyövuosina, myös verotuottoina, joista osa kannattaisi investoida takaisin kansainväliseen TKI-aktiivisuuteen esimerkiksi hankevalmistelutukena. Suoran EU-rahoituksen tason nosto vaatii hallittua riskinottoa ja pre-award tukea hakijoille. Ei siis jälkikäetukea menestyneille, vaan tukea riskinjakoon ja aktiivisuuteen kovassa kilpailussa. Voittoa tavoittelemattomien organisaatioiden osalta rahoitusehdot ovat kansainvälisessäkin vertailussa hyvät. Yrityksille rahoitusehdot ovat huomattavasti haastavammat, samoin muiden rahoitusohjelman vaatimien merkittävien omavastuuosuuksien osalta.

Laajemmassa TKI -kontekstissa oleellisempaa on varmistaa pitkän aikavälin panostusten jatkuvuus ja hyödyt. Tämä on ratkaisevaa teollisuuden uusiutumisen, digivihreän siirtymän toteutumiselle ja kansantaloudelle kokonaisuudessaan. Tässä työssä kansainvälinen tutkimusyhteistyö näkyy osaamisen sekä henkilötason tärkeiden verkostojen vahvistumisena, mikä jää usein huomaamatta.

3 ERITYISKYSYMYKSET

1. Tutkimusrahoituksen käsitteet ja niihin liittyvät menettelytavat (luku 3.1)

-

2. Kokonaiskustannusmalliin perustuva rahoittaminen (luku 3.2)

Vaikka kokonaiskustannusmalli ei aina saa tutkijoiden varauksetonta tukea, se kuitenkin mahdollistaa läpinäkyvää taloudenpidon ja auttaa varautumaan myös esim. infrastruktuurien ylläpitoon ja käyttökustannuksiin kattavasti.

3. Lainsäädännöllinen kehittäminen (luku 3.3)

-

4. Arvonlisäveron kirjanpidollinen käsittely (luku 3.4)

-

5. Tutkimus-, testaus- ja kokeiluinfrastruktuurit (luku 3.5)

-

6. Talouden käsitteet (luku 3.6)

-

7. Usean toimijan yhteistyössä toteuttamat hankkeet (luku 3.7)

-

4 VALTIONAVUSTUSTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Voitte antaa yleistä palautetta valtionavustustoiminnan kehittämistä ja valtionavustusprosessin digitalisointia varten.

Digitalisaatio ja kattava tutkimustoiminnan tiedonhallinta on tietysti erittäin kannatettavaa. Katso kohta 2.

Kallasvaara Heikki

Uudenmaan liitto - Aluekehitysjohtaja Juha Eskelinen